Ն. 5569 — 1885 ՕԳՈՍՏՈՍ ԲԻՆՁԵՄՊԻՀ — ՍԿՍԱԾ 25 ԻՆՁԻ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ. 13 ՕԳՈՍՏՈՍ 1885 — Ն. 5569

ԳԻՆԸ ԹԼԱՐ
Սկսելիք Մէջիտ 8
Ալիք այլոց 4
Բոլոր իւրաքանչիւր պիտի այլ տիր։

40 ԲԱՐՍ.

Մասիսի Աստղ

ՄԱՀԻՊԻ ԻՄԻՆԱՅ ԿԱՐԳՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ՂԱՅԼԻԹԱՄԱՐՏ ԶՐԳԱՐ
Սալը, Բէնչէմպիհ, վէ Ճիւմաա Ար. Թէսի կլուպերի։

Գալաթատա Իրսի խան Ն. 41

40 ԲԱՐՍ.

ԱՌԱՒՕՏ ԱՂՕՍԹՕՍ — ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹՎՈՎ ՀԱՅՈՑ ՀԱՐԱՒԱՆԴԱՏԻ Ի ՓԱՐԻԶ — ՉՈՐՔՇԱԲԹԻ ՕՐ 3

ԱԶԳԱՅԻՆ

—o—

ՊԻՒԹԻՒՐ ՊԻՐ ՏԷՐՍ

(5567 Դ.-ԷՆԴԵՐԷՆ ԿՈՒԷՋԵՔ)

Թա Թէվրաթը Շերիֆատէն պաշլաեարագ, պու կիւնէ դատար գալեմէ ալընմըշ պուլունան Թարիխ վէ նագլիյէթ քիթապլարը իլէ, ուլամա ու ֆիւնուն վէ մէդրէսէլատէն պահա լատէն քիթապլարտան վէ դաղէթալարտան մատատասընա, վէ հաթթա նոր Կոնակարանա տախի տիգգաթ իտէլիմ, պինլէրճէ սէնէլէրտէն պէրու, պունլարը եազանլար վէ օգուտանլար, պիզիմ կիպի տիւշիւնէրէք, եանի եաղտըգլարը միլլէթին նամուսունա թօգունուր տիեէրէք, հէր ութանաճագ սահիհլիքլերի կիզլէյիպտէ, եալընըզ մէտհ ու սէնալէրէ տայիր հալլերի եաղմաեըպ, իլա մուղայիրի օլարագ, իյի ֆէնա հէր հալլերի պիլտիրտիքսէն պաշդա, ալէյ խուսուս, էհալիեի ֆէնալըգլարտան սագընտրմագ էմէլիյլէ, ֆէնալըգլարը տահա զիեատէ թաֆսիլի վէ թէէսսիրլի սուրէթտէ նագշ ու պէեան իյլէմիշլէր տիր։ Մասազլահ, անլէր տախի, էկէր պիզիմ ազգասէրլէր կիպի, պիւթիւն պիւթիւն զըտընը տիւշիւնմիւշ օլսա իսիլէր, հէմ շիմտի ճէմիյէթի պէշէրիեէեի սըրֆ պիր ճինայէթ շիրքէթի հալինտէ կէօրճէէք իտիք, վէ հէմտէ հագրգաթի հալէ վագրֆ օլսաճագ հէչ պիր քիթապ, հիչ պիր թարիխ, վէ հիչ պիր զաղէթա պուլունմաեըպ, անճագ պիզիմ շիմտիքի քիթապ վէ զաղէթալրըմըզ կիպի, եալընըզ մէտհ ու սէնա վէ հավայի լագըրտըլար պուլամագ իտիք։ Պունտանտա նէչէթ իտէր քի, եա պիզիմ ազգասէրլէր վէ պիմէր, քեամիլլէր, քեամիլէն, պաղա պիր տիւրլիւ, եանի չարբըգ տիւշինմէքտէ տիրլեր, վէ եախօտ պէշ պին սէնէլիք ճէմիյեէթի պէշէրիեէ չարբըգ տիւշինմիւշ տիւր, հիչ պիր միլլէթտէ, վէ հիչ պիր զամանտէ, պիզիմքիլէր գատար ագըլը վէ տօղրու տիւշինիւր, վէ տօղրու ինանը պիր միլլէթ վէ պիր ագըլը կէլմէմիշ տիր։

Պէշ պին սէնէլիք պիր մանթըգ վէ մալիւմաթ տէրեասը օրթասընտա, պիզտէն պաշգա տօղրու տիւշիւնիւր պիր միլլէթ կէլմէմիշ տիր տէյի տիւշիւնմէքլիկին, վէ խաթր ու իսէեալտան պիլէ էօյլէ պիր շէյ կէչիրմէքլիկին, սըրֆ տիվանէլիք սաեըլաճաղընտա, կէրչի, զէրրէ գատար չիւբհէ ճայիզ տէկիլ իսէտէ, էսէֆ իտէրէք սէօյլէրիզ քի, պու կիւն վէ պու սատթա գատար պիզտէ, վէ հէմտէ էն զիեատէ ալիմվէ մալիւմաթը զանն օլունանլարըմըզ իյլէրինտէ, էօյլէ ինանանլար տախի պուլունմագտա տը։ չէօյլէ քի, էկէր էօյլէ ատէմլէրէ ինանըլմագ լազըմ կէլսէ, պու տիւնեատա, նէ պիզիմ կիպի մէտէնի, չէճի, վէ տինտար պիր միլլէթ կէլմիշ տիր, նէ պիզիմ Թարիխիմիզ կիպի Թարիխ, նէ լիսանըմըզ կիպի լիսան, նէ եազըմըզ կիպի եազը, նէ վաթանըմըզ կիպի վաթան, նէ քիլիսէմիզ կիպի քիլիսէ, վէ նէ տէ դանուն ու նիզամըմըզ կիպի դանուն ու նիզամ հէմ կէլմէմիշ տիր, վէ հէմտէ կէլմէմէէճէք տիր։ չունքի պիզ, թա խըլգաթը ճիհանտէն պէրու, մահդաճէնապը հագգ թարաֆընտան, մէդքիւր ճիհէթլէրին քետֆիֆէսինտէ տախի իմթիեազլարա մալիք պուլունմագտաեըզ։ վէ հաթթա, մէդքիւր թագըմա նէզարէն, ըուլի ճիհանտէ, պիզիմ դատար, թա տօղուշտան, զէքի վէ միսթայիտ հիչ պիր միլլէթ պուլունմագտա տէկիլ տիր, պիզիմ հէր պիրիմիզին ագլու զէքեասընա, թէքմիլ Էվրօպա վէ թէքմիլ Ամէրիգա հայրան օլուպ վէ ղըպրէ կէթիրմէքտէ տիր, հէր գանդի չակիրտիմիզ Էվրօպա վէ Ամէրիգա մէքթէպլերինտէ կիտիպ չալըշսա, «հայկական տաղանդընը» իպրազ իլէ, մուճիպի թէհայիւրլերի օլմագտա տը։

Գոնսէօյլէտիքլերիմիզտէ պիր շաիրլիք էսէրի, վէ պիր միւպալաղա վար տը տէյի զանն օլունմասըն, հինի իդթիզատէ, էօյլէ սէօյլէմիշ եաղմըշ, վէ ինանտըրմագ իսթէմիշ օլմալարընը, պիրեր պիրեր իսպաթ իտէպիլիրիզ։

Վէ իյթէ պունուն իյին տիր քի, պիզ հէր շէյատէ կէրիտէ գալմագտաեըզ, չունքի, հիչ պիր դուսուրումուզու թանրեըպ իդրար իտէրէր, թարագ գը վէ թէգատիւմէ, քէնտիմիզճէ պիր իհթիեաճ կէօրմէքտէ տէկիլլիզ, զիրա, հէր շէեի պիլիրիզ։ վէ ալէլխուսուս շիմտի, մատամքի պիր չօգլարտա պիր գաչ լուղէթ ֆրանսըզճա պիլմէքտէ տիրլէր, արթըգ հէր իլիմ վէ հաթթա հէր տիպլօմաթյրգ վէ հէր ֆէյլէսօֆլուգ պիզիմ իյին տիր։

Նէ՛ պիսիւք պիր ֆաթալիթէ տիր պու։

Նասըլքի պունտան էվվէլտէ սէօյլէտիք, կիւեա, պէօյլէ եալան սէօյլէեէրէք, պիզ քէնտիմիզի քէնտիմիզէ պիսիւք կէօսթէրմէքլիք, պիր աղդասիրութիւն իմիշ, պիր ֆարգ իմիշ, պիր թէչվիգաթ իմիշ, տայիմա էհալիեէ, միլլէթիմիզի պիսիւք վէ մէսուա պիր հալտէ կէօսթէրմէքլի իմիշիզ քի, իւմիտ քէսիքլիկինէ տիւշմէսին իմիշ։ Նէ՛ կիւզել ագըլ, պիր խասիաեա, շիւբհէ վիրմէմէք իյին, «հէքիմէ իլաճա ասլա լիւզում եօդ տուր, համա օլսուն, սրհհէթի քեամիլէ իւզրէսինիզ» տիեէրէք, թա բէեէյի էճէլէ տիշէնէ գատար ալտաթմալը իմիշիզ քի, իւմիտ քէսիքլիկինէ տի՛ւշմէսին իմիշ։

Պիզ եիկիրմի պէշ սէնէտէն պէրու պիր դաչ պիզիմ կիպի միւթէանա էֆքեարտա օլանլարը թարիգինի թուիթարագ, հէմիշէ գուսուրլարըմըզը մէյտանէ վագ իյլէմիշ, վէ տէֆի չարէսինէ չալըշըլմասընը նիտալար իլէ զայրէթ վէ նասիհաթլար վիրմիշ իսէքտէ, ումում սուրէթտէ թահգիր վէ ատավէթտէն պաշգա պիր միւքեաֆաթ կէօրէմէմիշիզտիր։

Զօգ չէյլէր եազարդ, չօգ միսալլեր իպրազ իյլէտիք, վէ ագըպէթքեար, պիր միլլէթտէ պուլունան գուսուրլարը զահիրէ չըգարըլմասընը էլզէմիյեէթտէն օլմասընը թաստիգ իչին, պունտան սէքիզ օն սէնէ էվվէլ, Ֆրանսըզ միլլէթի կիպի մուազամ պիր միլլէթին, էն պիսիւքլերի վէ էն զէնկինլերի ֆամիլեալարը իւզէրինտէ, ախլաղ պօղուզլուղունուն, կիւնտէն կիւնէ իլէրու կիթմէքտէ օլմասընա գարշը, Սէնաթօ մէճլիսինէ թէչէքքիլեր օլունտուղունու, թահթը թէղէքքիւրէ այրնտարդընը, վէ հաթթա պունունտա քիթապ օլարագ սաթըլըբզընը, վէ տիմէք տիր քի, Ֆրանսըզ միլլէթի կիպի պիզտէն հէզարան քէզ զիեատէ չէրէֆլի չէօհրէթլի պիր միլլէթին պիլէ, քէնտի գուսուրլարընը մէյտանէ վագ իտիլմէսինի, չէրէֆ ու չէօհրէթինէ մուզայիր առտ իյլէմէտիկինի, վէլհասըլ, պիզիմ աղգասէրլէր կիպի տիւշիւնմէտիկլինի պիլտիրմիշիզ տիր։ Ֆագաթ, երինէ պիր թէէսսիրինի կէօրէմէմիշիզ տիր։

Թէսատիւֆ պու եա, պիրտէ կէչէն հաֆթալար, Լօնտրա զաղէթալարընտան, Ռէլ Մէլ զաղէթասընը, թէքմիլ Ինկիլթէրրաեը սարսըրճը պէնտլէրի օգունմաեա պաշլատրգտան պաշդա, մէդքիւր զաղ՝թանըն նագշ ու պէեան իյլէտիկի ճինաեէթի մէրտուտէլէրին քեաֆֆէթէն սահհ օլմասընընա, էն զիեատէ միհթէրէմ զաթլար, չէօյլէ քի, Ինկիլիզ միլլէթի կիպի մուազամ վէ միսթէքպիր պիր միլլէթին Բաթրիկի վէ Կաթոլիկոսու վէ Բարասը մագամընտա պուլունան ըուհանի զաթլարը իլէ սայիր միւքերրէմ զաթլարընը թաստիգ վէ իգրար իյլէտիքլերի տախի օգունտուգտան պաշգա, մէդքիւր զաղէթանտա, Իվրօպանը վէ Ամէրիգանը հէր թարաֆընտան, 300 պին զըթաեա եագը թէչէքքիւրնամէլեր եաղտըրըլտըզը տախի օգունմուշ տուր։ Տիմէք տիր քի, Ինկիլիզերին տարի պըղրա ազդասէրլեր կիպի տիւշիւնմէտիքլերի, քէնտի կէօղլերիմիզ էօնիւնտէ անլաշըլմըշ տը։ պա՛գալմ պունտան սօնրա տախի, միլլէթիմիզ մէդքիւր եանըշ իթիգատա սիւլուք իտէրէք, միլլէթճէ ֆէնալըգլարը սէթրէ տէվամ իյլէեէճէ՛ք մի տիր, եօգսա տրթըգ վագ կէչէճէ՛ք մի տիր։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս յայանի է, Սամաթիոյ վերջին հրկիզութեան միջոցին տեղւոյն Ս. Գէորգայ հոյակապ եկեղեցին՝ որ նշանաւոր է իւր պատմական հնութեամբն, հրոյ ճարակ եղած է, և նոյն ժամանակէն 'ի վեր եկեղեցական սուրբ պաշտամունք և ժամերգութիւնք կը կատարուին առժամանակեայ եւ անչուք կերպիւ կառուցեալ մատրան մը մէջ։ Սոյն եկեղեցւոյն վերաշինութեան մասին թաղին ժողովրդեան արտայայտած ջերմ փափաքանաց վրայ՝ Ազգային Կեդր. Վարչութիւնն եկեղեցւոյն վերստին կառուցումն որոշած եւ Բաղաքական ժողովոյ կողմէ կարգեալ յատուկ Ցանձնաժողովոյ մը հսկողութեան ներքև ձեռնարկուած է շինութեան, անոր նախագահութիւնն յանձնուելով մասնաւորապէս Ազնուաշուք Ցակոբեան Մ՝ Քայէլ էֆէնտիի.

Ցանձնաժողովոյ անդամք են

1. Աւետիս էֆ. Հարէնց
2. Եղիա » Շահպաղ
3. Մ՝ Հրան » Սէթեան
4. Մկրտիչ » Ալչճեան
5. Պետրոս » Գարակէօզեան
6. Ռափիկ » Մինասեան
7. Տիգրան » Բարաղամեան

Սամաթիոյ բարեպաշտ թաղեցիք իրենց կարողութեան չափով նպաստած են արդէն եկեղեցւոյ վերաշինութեան ծախուց, եւ կը շարունակեն մատուցանել իրենց դրամական օգնութիւններն, ցակոբեան երկօքին հարազատք ևս, Ազնուաշուք Միքայէլ և Յովհաննէս էֆէնտիք, բարեպաշտական ոգւով յանձն առած են կամովին գումար մը ընձեռել 'ի նպաստ վերակառուցման եկեղեցւոյն, ինչպէս որ միևնոյն նպատակաւ բարեյիշատակ Մը. Նակեան Մանուկ աղայի կողմէն կը տակեալ գումարն ալ հանդերձ տոկոսիք յանձնուած է 'ի գործածութիւն շինութեան ծախուց. սակայն այս ամէն դրամական օգնութիւնք բաւական չլինելով չենք 'ի կատար հասցնելու՝ ըստ առաջարկութեան շինութեան հսկող Ցանձնաժողովոյ և որոշմամբ Քաղաքական ժողովոյ արժան դատուած է ժապաւինեալ տումար մը յանձնել Ցանձնաժողովոյն, կարող ազգայնոց օժանդակութեան դիմելու, և անոնց նպաստն ստանալու համար։ Հետեւապէս՝ այսու պաշտօնական յայտարարութեամբ կը հրաւիրուին մայրաքաղաքիս կարող ազգայիններն իրենց բարեպաշտական նպաստն առատաձեռնելու Ցանձնաժողովոյն, նշանակելով իրենց անունն ժապաւինեալ տումարին մէջ, որպէս զի կարենայ շինութիւնն ապարտել, և Ս. Գէորգայ եկեղեցին վերականգնել իւր աւերակաց մէջէն, ինչպէս որ այսպիսի նուիրական հաստատութիւնք կանգնուած են միշտ մեր ազգին մէջ բարեպաշտ ժողովրդեան յոժարակամ նպաստիքն և ձեռնտուութեամբն։

Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պոլիս (ԿԷԼ+)
30 յուլիս 1885

Ամեն. Խրիմեան Հաղրէթլէրի գարու քէհեասը Ֆրէնքեան Աբրահամ էֆէնտի պիրլիքտէ օլսու ղու հալտէ Պապը Ալիյէ կիտերէք, վիւքէլայի ֆիխամ հազարաթընտան պաղրլարըլլա կէօրիւշիւշ տիր։

Պու բազար իրթէսի կիւնիւ, Գալաթա քիլիսէսի նամընա 2 քահանայ թագտիս իթտիրմէքլիք մէսէլէսի իյին, Բարաղամեան էֆէնտի իլէ Զօպանեան էֆէնտի թէքրարէն կըրօնական ժողովա կիտերէք ճէվապ ալմագ իսթէմիյէր իսէ տէ, Կրօն. ժողով թարաֆընտան, սրբազան Պատրիարք Հաղրէթլէրինէ միւրաճաաթ իթմէյէրի լազըմ կէլտիկի խապէր վիրիլմիշ, վէ միւշարիլէյհ Հաղրէթլէրինէ միւրաճաաթլարընտա տախի, «մատամ քի քահանայ թագտիսի թալէպինէ, Սահմանադրութիւն ահքեամընճա, անճագ պուլունան քահանալար իլէ թաղխորհուրդուն հագգլարը օլապիլիր, վէ մատամ քի սիզ թաղ. խորհուրդ օլմաեըպ անճագ մուվագգաթ պիր հէյեէթսինիզ, սիզին թալէպինիզէ էօյլէ պիր շէյ օլմաեաճաղընա, նիզամընա թէվֆիգան, Կրօն. ժողով թարաֆընտան գարար վիրիլմիշ տիր» ճէվապընը ալմըշլար տը։

Թէչէքքիւր իտէրիզ Կրօն. ժողով քի, նուֆուզ ալթընտա գալարագ, նիզամա գարշը հարէքէթէ թէնէզզիւլ իթմէյիպ, մերճճէ Սահմանադրութիւնուն ահքեամընը լճբրաեա հիմմէթ իյլէմիշ տիր։

Իչթիհիմիզ կէօրէ, մէրգուման «նիզամը սեաղ ալթընա ալմագլըզա ինսաֆ իթմէեէն» էֆէնտինին նէչը իտէճէկի էրմէնիճէ Սրմէնիա նամ ղազէթանը իլը նիսսէսի կէլմիշ տիր։

Տնտեսական խորհուրդ ոգասրնտան օլան Մ՝ Քայէլ էֆէնտի Սարաֆեանը, միւհիմ պիր մատտէ հագգընտա կէօրիւշիւրմէք իւզրէ Դեր. Փոխանորդ հայր սուրբ թարաֆընտան տավէթ օլունտուգ Լոյստա օգունմուշ տուր։

Զանն օլունտուղունա կէօրէ, Հապանեան մէսէլէսի իյին օրմալը տր

ԻՃՄԱԼԸ ԱՀՎԱԼ

—o—

Ավսթրիա իմբէրաթօրու իլէ իմբէրաթօրիչասը, Իշլտէն կասթէյնէ ազիմէթ վէ Ալմանեա իմբէրաթորունա զիեարէթ իթմիշլէր իսէտէ, Ալմանեա իմբէրաթօրու բահաթսըզ օրմամագ իւզրէ միւշարիլէյհիմանեա իատէյի վիզիթա իթմէեէճէք տիր։ Իշպու միւլագաթը, մէվալաթը զոթիյեէ էէրի օլուպ, բոլիթիգաճա հիչ պիր մագսէտէ մէպնի օրմատըզը Պերլինտէն եաղըմըզ տը։

Ալմանեա իմբէրաթօրունուն սըհհէթի իյիլէշմէք իւզրէ օլուպ, վիէննատաքի Ալմանեա սէֆիրի բրէնս Պայս իլէ օգոստոսուն կիւնտէ միւզաքէրէ իթմիշ տիր։

Կասթէյն սուլարը միւշարիլէյհ հաղրէթլէրինէ բէք զիեատէ եարամըշ իսէտէ, աթըպպա, միւշարիլէյհի եօրղունլուգտան մուհաֆազա, վէ իլլէթին կէրի տէօնմէսինտէն իհթիրազ իտիեօրլար։

Ավսթրիա վէ Ռուսիա իմբէրաթօրլարընը միւլագաթը, ալաֆրանկա օգոստոսուն 25 վէ 26 նճը կիւնլէրի Մօրավիատա Դրիմիզէ սէյֆիեէսինտէ իճրա օլունճագ տը։

Ավստրիա իմպերատորությունում սարսափը մեծամասնությանն պաղը դահլար Մորավիտեա կէնտէրիլիպ, իբրի օրէնքի խոթիճար օրունմուշ տուր։

Կէշէն սէնէ իմպերատորները միւլաղաթինա իշ կիւն գալընճաեա գատար մահալը միւլադաթլարը կիզի թուրթուրմուշ իսի։ Ռուսիա իմպերատորիչաը իմպերատոր իլէ պէրաբէր պուլունճաղ տբր։

Ավստրիա իմպերատորունուն բիֆադսիզնատ տախի իմպերատորիչա իլէ վէրիի ահտը ըրէնս Բոտոլֆ հաղբը օրանճաղլար տբր։

Իմպերատորիչալարին մէվճուտ պուլունմասը, միւլադաթին մագսէտի սիեասիսէ համլ օրունմամասը իչին օրտուզու զանն ու պէհան օրունմաղտա իսէ տէ, պու զաններն իսթիեաթ իզրէ թէլադը օրունմասը լազամ կէլիր։

Բէյս զաղէթասը, Ավստրիա վէ Ռուսիա իմպերատորլարընին միւլադաթնատան պահս իլէ, Խաքէրնիէ-վիչ միւլադաթնատան պէրու Ռուսիա իլէ Ավստրիա պէյնինտէ ճէրէեան իտէն մէվալաթին, Սլմանեա վէ Ավստրիա իթթիֆադընին էոէրի, վէ Ավստրիա վէ Ռուսիա միւնասէպաթը տօրթանէսի, Ալմանեա վէ Ավստրիա իթթիֆադընին նէճէսի օրտուզունատան, իթթիֆադը մէզբիւր տիկէր տէվլէթլէրին տախի տէվլէթէնի միւթթէֆիզէնին միւտաղէմէ բօլթիզատանա մուվաֆֆաղաթլարը իլէն էսասը մէքին հիւքմիւնտէ օրտուզունու պէհան իտիեոր։

Իշթէ իմպերատորլարին միւլաղաթը հաղընատա էվրօբանին մութէպէր մաթպուաթընին նէյրիեաթը անճաղ պու զէմինէ տիր։

Սիր Հէնրի Տրիմմոնտ Վօլֆուն, բաղար իրթէսի կիւնիւ Տէրսատէթ մուվասէլէթ իսէճէկի միւթախպէր տիր։

Սիր Հէնրի Տրիմմոնտ Վօլֆուն պաղը մէհաֆիլի սիեասիյէսատ էհմիյէթի վիրիլմէքտէ իսէտ, մուվաֆֆաղ օրտուզ օրտամատը, սաղթանաթը Սէնիյէնին հուզուզ վէ մէնաֆիինէ թէվֆիզ մուամէլէ իթմէսինէ վասիթէթ իստուկի տերքեար տբր։

Սիր Վօլֆուն համիլ օրտուզութա իմաթ, Ինկիլթէրրա վիքէյսը թարաֆընատան հէնուզ բարտամնթօեա թէպլիզ օրունմասընընատան, պունուն նէտէն իպարէթ իստուկի պիլինէմէյէօր իսէտ, Ինկիլիզ բիճաբը, վէ հաթթա Մ. Կլատսթոնի պիլէ պիր ղէմանտէն պէրու խաթաեաթը սիեասիյէսլէրինի իթիբաք իլէ, տէվլէթի Ալիեէ իթթիֆադընը Լագտիրէ միսլատէրէթ իտիեորլար։

Ինկիլիզ բիճալընընն խաթաեաթը մէզբիւրէսի Էսէրինատէն օրարագ, տէվլէթի Ալիեէ իլէ իթթիֆադ մօտասը պիր տէրէճէյէ գատար կէչմիշ զանն օրունուեօր։

Վիէննա զաղէթալարընընն էն միւթէպէրլէրինատէն օրան Նիվէլ Բրէս Լիպը, Սիր Տրիմմոնտ Վօլֆուն Ալմանեա վէ Ավստրիա տէվլէթլէրի թարաֆընատան տէվլէթի ալիեէյէ արդ օրունան թէմինաթ տէրէճէսին տէ մուհասէնաթ իրայէ իտէմէյէ ճէկկինի պէհան իտիեոր։

Շու միթալաեա նազարէն Սիր Տրիմմոնտ Վօլֆուն մէքմուրիյէթինատէ մուվաֆֆաղ օրմասը իչին, Ինկիլթէրրանընն թէմամիյլէ ուհուտա մուվաֆֆիզ պիր մէսլէքէ բիճու, վէ խօտրէսանէ հարէքէթատէն ֆէրաղաթ իթմէսի լազըմ կէլէճէք տիր։

ԹԷԼԵԳՐԱՖԻՅԵ

—o—

Վիէննա, 12 օգոստոս

Իմպերատոր Կայսեր հաղբէթլէրի տիւն Սալզպուրկա վասըլ օլմուշ տուր։

Բէթէրսպուրկ, 12 օգոստ.

Իշիտիլտիկինէ կէօրէ, Թիւրքիա-թանատա պուլունան Ռուս տակէրլէրի իւզէրինատէ գօյէրա կէօրիւլմէկէ պաշլամըշ տբր։

Բօմա 12 օգոստ.

Տօղրուճա Իսթանպօլա ավաէթ իթմէք իւզրէ, գօնթ Գօրթի տիւնքի կիւն Բոմաեը թէրք իլէմիշ տիր։

Լօնտրա 12 օգոստ.

Ինկիլթէրրատա տախի պիր քիչինին գօյէրատան վէֆաթ իթտիկի թահզրգ օրունմուշ տուր։

Յուան բիշկեահջնատա պուլունան պիր Ինկիլիզ վաբօրունատա 4 քիչի գօյէրատան վուրուլմուշ տուր։

Բէլմէլ զաղէթասընա նէզարէն, Ռուսլար Դէլբար ճէկիրէսինի իսթիլա իթմիշլէր վէ հաթթա խոթիհքատ վիրմէկէ տախի պաշլամըշլար տբր։

Մատրիտ 12 օգոստ.

Սան թահզրգաթատա կէօրէ, գօյէրատան վէֆաթ իսէնլէրին սաեբը 1700 նէֆէր տիր։

Փարիս 12 օգոստ.

Թան զաղէթասընա նէզարէն Օաէսատա տախի ան քիչի գօյէրատան թուրթուրմուշ տուր։

—

Խուսուսի պիր թէլէկրաֆա նէզարէն, Սթանտարտ զաղէթասընատա օգունտուզունա կէօրէ, սիր Հ. Տրիմմընտ Վօլֆուն մէէմուրիյէթի, Մ. տր Պիզմարգըն էֆքեարընա թէվֆիզատ, Տէվլէթի Ալիեէ թարաֆընատան թայէպ օրունաճաղ օրան պիր մուավէնէթի մահտուտ սայէսինատ, Մբսբը մէսէլէսինի թէսվիյեէ իլէմէքլիքատէն իպարէթ իմիշ։

Մարսիլիա 10 օգոստ.

Սան թահզրգաթատան, գօյէրատան վէֆաթ իսէնլէրին 35 նէֆէր օրտուզու անլաշընմըշ տբր։

Փարիս 10 օգոստ.

Հանատան տանան տա ԼԼ.ԼԼ. գա կէօրէ, Անանատա նէրլիլէր պիր չօգ իսրիսթիեանլարը թէլէֆ իթմիշլէր տիր, վէ սէրիզ պէնէֆէր եէրի իսրիսթիեանլարատա Դինհոնա իլթիճա իլէմիշլէր տիր, չինրի օրատա Ֆրանսըզ ասկէրի պուլունմաղատա տբր։

Թէզպիհ մէզբիւր թէլէկրաֆատան անլաշընմըշընա կէօրէ, Ֆորմոզ ճէզիրէսի մագարը հիւքիմէթի օրան Բէլիանկէն Ֆրանսըզ ասկէրի յուլիս 22 տէ չէզար չէգմազ, Զինիլէր չէհրի մէզբիւրու եաղմա իթմիշլէր տիր։

Լօնտրա 11 օգոստ.

Պէրլինատէն Սթանտարտ զաղէթասընա պա թէլէկրաֆ պիլտիրիլտիկինէ կէօրէ, Զար հաղրէթլէրի իլէ իմպերատօր Կայսեր հաղրէթլէրինին միւլաղաթլարը, Զար հաղրէթլէրի Ավստրիա իմպերատօրու հաղրէթլէրիյլէ կէօրիւշմէյէ գիրիշմէսի, Ալմանեատա մուգուս պուլաճաղ տբր։

Իսմայիլիա 11 օգոստ.

Օգոստոս 1-էն 10-ա գատար Սուէյշ գանալընատան 95 գեմա սէֆինէ կէչմիշ, վէ հասըլաթ 1.650000 ֆրանգ օլմուշ տուր։

Մատրիտ 11 օգոստ,

Պու կիւն գօյէրատան 39-քիչի վէֆաթ իթմիշ տիր, ումումի Իսբանեատա, վէ հաթթա պիր չօգ սանճաղլարատա հիւսապ տախիլինատէ օլմատըղը հալատ, եէվմիյէ գօյէրատան 3700 քիչի մուրուլուպ 1900 նէֆէրի վէֆաթ իթմէքտէ տիր։

Սէվիլ արքեպիսկոպոսու տախի գօյէրատան վէֆաթ իթմիշ տիր։

Պէրլին 11 օգոս.

Ավստրիա պաշ վէքիլի գոնթ Թալնօքի, պու սապահ բրէնս Պիզմարքա պիր վիղիթա վիրմէք իչին Վարզէնէ ազիմէթ իթմիշ տիր։

Լօնտրա 11 օգոստ.

Մէղհէտատէն Թայմըզա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆատան անլաշընմըշընա կէօրէ, Ռուսլար Թարաֆընատան զուհուրա կէլէն հարպճուեանէ պաղը հարէքէթլէր իւզէրինէ, Թիւրգօմանլար իւզէրինատէ պիր ադիմ թէլաշ պաշլամըշ տբր։

ԹԱՍՀԻՀ

Ղազէթամիզդն ասլը կիւնքի նիւսխէսի նիմէրօսու 5568 օրանճաղ եէրատէ 5567 գալմըշ տբր։

ԱԱՐՍԱՖԻՅԵԷ

—o—

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. Ռամ	(Տ Սէրի)	
,, ,,	Յուլիս 31 սապահ ոչ.	17-31
,, ,,	,, ազշամ գարան.	18-
,, ,,	Օգոստոս 1 սապահ ոչ.	18-
,, ,,	էն եիւքսէք	18-1
,, ,,	էն ազշամ	17-58
,, ,,	սաաթ 5 տէ	17-59
Ա. Սէրի Ինկիլիզ լիրասը		32-10
Բ. ,,	,,	18-
Գ. ,,	Օսմանլը լիրասը	17 58
Իւնիֆիէ		72-50
Բումիլի չըմէնտրֆէր		44-50
Բարար	դուրուշ	–
Հավալէ սիզ	,,	5
Ագճէ ֆայիզի	%	6-

—

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹ

Գրէտի ժէնէրալ	6 %	6 28
Սօսիէթէ ժէնէրալ	6 %	5- 2
Իսթանպօլ պանգասը		4-30
Սօսիէթէ Օթոման		3 30
Թրամվայ	5%	297-50
Լավրիում (մատէն)		58-

—

Օսմանլը լիրասը 100 ղուրուշան	Ղէ փէ
Ինկիլիզ լիրասը	110-25
Ֆրանսըզ ալթունու	88-
Բօլ	90 20
Գրիվնի ալթունու	31 20
Պլեաղ մէճիտիյէ	107-38
Մէթալիգ	98 50
Պէչմէ	102 25
Ալթըլըգ	102 25
Դարայն դայիմէսի գարիք	917-

ՏՕԲԹՕՌ Բ. ԱԼԷՔԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻ

Մբ.մանկէ չէնա սէնէտէն պէրու թաշրարատա մէմլէքէթ թէպտալ թինտէ պուլունուպ, պու տէֆա Տէրսատէթ ավատէրլէ, Լանկայի-քէսպիրտէ Թուրումպա մէյտանը ճիվարընտա 141 նիւմէրօլու խանէսինտէ, հիմատատան մատտա, հէր կիւն, սաաթ 6 տէն 10 ա գատար, միւրաճաաթ իտէն խասթէկեանը, վէ այլ խուսուս սըրաճա, ֆրէնկի, էնմէ, վէ էէլ կիսպի խասթալըգլարը մուայէնէ իտէէկի, վէ սայիր վապթլար տախի, իսթէնիլէն մահէլլէ կիտիլէճէկի իլան օլունուր։

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՒԱՆԴԻՆ ԲԱՐԵԿԱՄԸ

ի

Տօքթօր Ս. Ե. Ճէյբէանէ

Սոյն գործոյն մէջ որ առաւել քան 400 էջերէ բաղկացեալ է, հեղինակն ամփոփած է, այն ամեն ծանօթութիւններն, հրահանգներն ու պատուէրներն, որոնք հարկաւոր են հիւանդաց պէտք եղած ընտանեկան խնամքները կատարելու, բժշկական զանազան դեղօրայքն պատշաճապէս գործածելու, և մանաւանդ յանկարծական պատահարաց միջոցին հարկ եղած անմիջական դարմաններն տանելու։ Սոյն պարունակութեամբ մեծ ծառայութիւն մը մատուցանել կոչուած է սա Հայ ընտանեաց մէջ, որոց բազումք զուրկ լինելով այսպիսի առաջնորդէ մը կը գործեն յաճախ թերութիւններ և սխալներ, որք յեռոյ մեծ աղէտից պատճառ կրնին։

Կեդրոնատեղին է Արաժեան դրատունը։ Կը ծախուի բոլոր Հայ գրավաճառաց և Պ. Վայսի քով ի Բերա։

Գին 1 Մէճիտ

ՏԱԼԽԻԼԻՅԵԷ

—o—

Մարտին սանճաղը միթէսարրըճիլը, Պօրտուր միթէսարրըճը Էօմէր Լութֆի բաշա հաղրէթլէրինէ,

Պօրտուր սանճաղը միթէսարրըճիլը, Մարտին միթէսարրըճը Ապտիւլ Ղանի բաշա հաղրէթլէրինէ թէվճիհ պուլրուլմուշ տուր։

— Խրամէթի տէվլէթի Ալիեէտէ պուլունան Ալմանեաղը զապթանընն մուգավէլէլէրի թէճատա օրունուպ, մասալարընա եիւզտէ օթուզ զամմ գրլբնտրը ճիհէթլէ, Ալմանեատան ամմագտա օլտուգլարը մասալարընն գամթի օլունմասընընա մէպնի, պիր եբլիզ մասալարը պէտէլլէրի քէնտիլէրինէ իհսան պուլրուլմուշ օլուպ, պու հիսապճա, Բէօհլէր բաշանընն 1700, վէ սայիր զապիթանընն հէր պիրինին 1300 էր լիրա ալմըշ օլտուգլարընը Իսթանպուլ եաղբեօր։

— Սիր Տրիմմոնտ Վօլֆ ճէնապլէրինին մահէթի մէէմուրլարը իլէ պէրապէր, տիւնքի կիւն Վիէննա մուվասէլէթ իլէսիթիկի խուսուսի թէլէկրաֆ խապէրլէրինատէն տիր։

—Տիլէնճիլէրի պիր նիզամ թահթնա վաղ խիպ, պունդարատան միւհթաճը մուավէնէթ օրանլարա իմատատ, վէ բէնտիլէրի չալըշըպ կէչինէպիլէճէքլէրին տիլէնմէք քատէ օլտուգլարը կէօրիւլտիքտէ, հագգլարընատա միւճաղաթը գանունիյէ իճրա օլունմաղ, վէ տիկէնճի չօճուգլար թօրլաթտարրըլըպ պիր թէրպիեէխանէյէ գոնուլմաղ իզրէ տիւնքի չարչէնպիհ կիւնիւ Շուրաեբ տէվլէթ թանդիմաթ տայրէսինատէ պիր գօմիսիօնու մախսուս թէչէբիլ իսիպ, պու մատատ հագգընատա պիր նիզամնամէ թանզիմնէ գարար վիրիլտիկի խապէր ալընմըշ տբր։

—Գարատաղ բրէնսի նիգօլա հաղրէթլէրինին Սոֆիա վէ Ֆիլիպէ թարիգլէր Տէրսատէթ կէլէճէկինի Լամթուրքի եաղբեօր։

—Պու կիւնքի թէրճէմանը Հագիզ աթատա օգունմուշ տուր։

Իսթանպօլատա գօյէրատան պիր իքի վուգուաթ օլտուզու պաղը մէհաֆիրատ չուեու պուլարադ, պու ասըլըզ խապէրին տէրհալ թէլէկրաֆլա մէմալիքի էճնէպիէճէ գատար նագլ օլունտուզու իշիտիլմիշ տիր։

Մէմէքէթիմիզին պհվալը սրհհիյէսինէ մասալիմաթը բէսմիեէսի օլան պիր զաղէթաճը սրֆաթըյա թէճէմին իսէրիզ քի, չէհրիմիզատ իլլէթի միւտհիշէյի մէզբիւրէտէն համտ օլսուն հիչ պիր էսէր օլմաեբպ, հաթտա ատէթա վէֆիւրատ տախի սայիր սէնէլէրէ վէ սայիր մէվսիմլէրէ նիսպէթլէ բէք ազ տբր։

Հէր սէնէ պու մէվսիմատ պաղը քիմնէլէրատ իսհալ կիպի չէյլէր կէօրիւլմէքտէ իսէտ օ տախի օլուր օլմազ չիւրիք չարբզ չէյլէր եէմէք կիպի բիսպօզաղըզ էսէրի օլուպ, եօզտա պուլաչըր սուրէթատ գօյէրատա պէնզէր պիր խասթալըգ տէկկիլ։ Թէֆօ վէ չիշէք կիպի սայիր պուլաչըր իլլէթլէրին տախի հիչ հիւքմիւ եօգ տուր։

—Կէչէն ճումատա կիւնիւ իզմիր լիմանընա 500 թայիֆէ վէ 11 թօրու համիլ Լիգթօրիա էմմանուէլ նամ սէֆինէ իլէ, տիկէր պիր Իթալիա հարպ սէֆինէսի վիրուտ իթմիշ տիր։

— Բարա հաղբէթլէրինին Տէրսատատէթ վէքիլի մէնսիհնէօր Բօթէլի ճէնապլէրինին, Փարիս վէքեալէթինէ նասպ օլունճաղը մուսթախպէր տիր։

—Մէրսին իլէ Ատանա արասընատա ինչա օլունմաղատա օլան չիմէնտաֆէր խասթէրընն պէշ քիլոմէթրա. եա պալիզ օլտուզու վէ ինչատաթա ճէմմալ կէրմիլէ տէվամ օլունմաղատա իտուկի մէսմու տուր։

—Ռուսիա իմպերատորու հաղբէթլէրի թարաֆընատան զաթը հաղբէթի Բատիշահեէ զաեէթ կիրան. պէհա պիր թագբմ խալիլէր իհտա օլունտուզունու Մանիթէօր եաղբեօր։

—Տէր սատատէթ լիման բէեիսի Տիլավէր բաչա հաղբէթլէրինէ պու տէֆա իմթիհազնիյանընին պիր գբթա ալթուն մէտալեէսի իհսան օլունտուզու կիպի, եավէրանը ճէնապր Բատիշահի սիլքի ճէլիլինէ իլթիհազլարը խուսուսունա տախի էմր ու ֆէրման պույրուլմուշ տուր։

—Մէմլէքէթիմիզատ մէնաֆիի քէսիրէսի տերքեար օլան էմնիեէթ սանդարընա տայիր պու տէֆա միճճէտատէն թանզիմ օլունանիզամնամէյին Պապը Ալիտէ տերէսինի թէպզիզ օլուպ, եաղընատա մուամէլէթը իսթիզանը պիլ իճրա նէյր օլունաճաղը իշիտիլմիշ տիր։

—Զաթը հաղբէթի թաճատարինին թէրսանէյի ամիրէ ֆապրիզասընատա եէնի պիր թօրբիլ վաբօրու ինչասընը էմր ու ֆէրման պուեուրմուշ օլտուգլարընը Նէօլոյոս եաղբեօր։

—Իտարէյի մախսուսէնին Տօլմա պաղչէ նամ վաբօրու իլէ տիւնքի կիւն 400 նէֆէր դուրա տոքէրի թրապզոնատան չէհրիմիզէ կէլմիշլէր տիր։

—Զէյմէտ Իսլամ վէ խրիսթիանլար պէ յինինտէ զուհուր իտէն ատրազի տավասընընն թահզրգընա. էսպապը ֆասլընը թէզէբբիւր իթմէք իւզրէ պու կիւն օլ թարաֆա պիր գօմիսիօն հէյէթի կէօնտէրիլէճէկի իշիտիլմիշ տիր։

—Գասըմբաչա տէրէսինին թաթհիրի եէնիտէն թասավվուր օլունմաղատա պուլունտուզու մէրվի տիր։

—Ենգարէ վիլաեէթի տախիլինատէ Գըը չէհրինատէ կէչէն կիւնլէր եաղան չիտատէթի եաղմուրլարատան տօլաեը 300 խանէ, 3 ճամի, 3 մէքթէպ վէ 12 տէկիրմէնի սէլլէր ատլըպ կէօթիրմիշ չէր, վէ մէքտանսըզ գալանլար հիւքիմէթի մահալլիեէ թարաֆընատան գուրուլան չատրըլարատա սըղընմըշլար տբր։

—Կէրիպօլուեա պէշ սաաթ մէսաֆէտէ պուլունան Գամագ գարիեէսինատէ պաղը ժանտարմալարին սէրհօշ օլտուգլարը հալատ պիր կիւմրիւք կարտիանընը էօլտիրմիշ օլտուգլարընը Իսթանպուլ եաղբեօր։

—Բազար կիւնիւ կիւնտիւզին, Իսթանպօլտա քէօրրիւ պաչընտա վագը օլուպ, պիր գաբուսու իսկէլէ թարաֆընա, վէ տիկէր գաբուսու տախի Վալիտէ խանընա աչըլմագտա օլան պիր էքսէր վէ էմսալի էչեա մաղազասընընն, Վալիտէ խանընա աչըլան քիչիւք գաբուսունու անախթար իլէ աչարագ խըրսըզլար կէրիպ, պէրապէր կէթիրմիշ օլտուգլարը ալաթը մախսուսէ իլէ, 2 գբթա նէմչէ գասալարընը աչմըշլար իսէ տէ, պիր գբթա Ինկիլիզ գասասընա իլիշմէքսիզին, ալէթլէրիտէ օրատա պըրագարագ կիթմիշլէր տիր։

Կիճէ պէքճի եաթմագտա իմիշ իսէ տէ, սապահլաեընն գաբուեու գաբաեարագ տիշարը չըդմըշ իմիշ։

Հէլէ պէրէքէթ վիրսին քի, զուհուրա կէլէն զարար բէք ճիւզիյէթի նէվինտէն պիր չէյ իմիշ։

Խրրսըզլար հիւքիմէթի թարաֆընատան արանըլմագտա տըրլար։

—Պիր տիւկիւն էյին չալզըճը գը-լաղուզամբշ օլուպ, հալալու քի չալ-զըճըլար էյին վիրիլէն բարաեր ալ-տրգտան սոնրա տավուշմուշ օրան Արսլթոլ նամընտա պիրիսի էվվէլքի կիւն ճանիպի զապբթատան տէր-տէսթ օլունմուշ տուր։

—Պէշիբթաշտա վագը պիր մա-նավ տիւքքեանընտա պիր կիճէ մի-սաֆիր գալտըգը հէնկեամէ, տիւ-քեան սահիպինին կիճէ եատտըգը-նըն ալթընտան բարասընը ալզ իլէ ֆիրար իթմիշ օրան պիր առէմ, էվ-վէլքի կիւն Գալաթատա Քէմէր ալ-թընտա թութուլուպ զապբթաեա թէսլիմ օլունմուշ տուր։

—Մանիթէօրիւն իֆատէսինէ նա-զարէն կէչէն կիւն Զանդ գալէտէ իճրա օլունտաղ թօրրիշ թէճրի-պէսի իչին պիր վարօրու հիւմաեուն արգասընա պիր մալունա պաղլա-եըպ պիր մըգտար պարութ կէօ-թիւրմէքտէ իլէն, ասկէր նէֆէ-բաթընտան պիրիսի պարութ գա-ըրշարբմասը էնտասընտա պարութ հէր նասրլա աթէշ ալըպ մէրգում նէֆէր թէլէֆ վէ տիկէր իլքի նէ-ֆէր մէճրուհ օլմուշ, վէ մալունա-տա պուլունան պիր միրալայ քէն-տինի տէնիզ ատթպ գուրթուլմուշ, վէ վարօր իսէ հալաթլարը քէսիպ ուզագլանմըշ տուր։

—Կիչէն կիւն Իւսկիւտարտա տէ-նիզ կիրիպ եըգանմագտա օլան չօճուգլարտան պիրիսի ղարգ ու նապէտիտ օլմուշ տուր։

— Պիր օսմանլը եէլքէն սէֆի-նէսինին, Գարա տէնիզտէ ֆուր-թունաեա թութուլուպ Սինօպ ճի-վարընտա ղարգ օլտուղու, վէ սի-ւարիսի իլէ տօգուզ նէֆէր թա-յիֆէսինատէն տէօրտինին պիր թահթաեա սարբլարագ պիր կիւն տէնիզտէ չալգալանտըգտան սօն-րա, օրատան կէչմէքտէ օլան պիր կէմի վասթթասըլա Սամսունա չը-գարըլմըշ օլտուգլարը խապէր ա-լընմըշ տուր։

— Էրէն քէսեիւնտէ, թիւթիւն գալագճըլարը իլէ գօլճուլար պէյ-նինտէ պիր արպէտա մուդու պու-լուպ, դօլճուլարտան պիրինին պա-ղնտան աղըրճա եարալանտըղը մէս-մու տուր։

—Զինէ գազասընտա Արապ տէ-ըզարեէսի էհալիսինտէն 11 եա-չընտա պիր չօճուղուն, պիր թա-պանճաեը գարըշարտըղը հէնկեամ-տէ, թապանճա ամթէշ ալըպ սաչ-մա թանէլէրինին չօճուղա խապէթ-լէ վէֆաթ իթտիկի, Այտըն մի-թէսարբբֆլբկընտան իշար օլունմուշ տուր։

—Գալաթատա պիր խանէ սահի-պի խանէսինէ սաղը Բանտէլի նա-մինտա պիր քիմնեեի պէքճի թայ-եին խտիպ, քէնտիսի քէօյէ չըգմըշ օլտուղու հալտէ, կիչէն բաղար իր-թէսի կիւնիւ խանէեի մէզքիւրտէն աթէշ գուհուր իթտիկի խապէր ա-լընարագ բօլիսլէր եէթիշտիքտէ, օ-տալարտա նէֆթ եաղը իլէ գարը-ղրգ կաղ եաղընը բամուգլարա պաթբրբրմըշ օլարագ վաղ օլուն-տուղու կէօրիւրմիշ, վէ պիր գաչ նէրտիպան աեաղը եանմըշ օլտու-ղու հալտէ, հարիգ սէօնտիւրիւլիպ մէրգում պէքճի տախի պուլտու-ղուլուպ տէրտէսթ իտիրմիշ տիր։

Մէզքիւր խանէնին "էշեասըղ օ-լարագ 500 լիրաեա սիկուրթատա օլտուղու սէօյլէնիեօր։

— Էվվէլքի սալը կիճէսի Ֆիլի-պէտէ ճանպազ թէրէսի նամ մա-հէլլանէն հարիգ զուհուր իտէրէք, Բում վէ Գուլկար միւթէպէրանը խանէլերի իլէ պիր գաչ քիչի տախի եանմըշ տուր։

Հարիգ 11 սաաթ տէվամ իտիպ 40–50 գատար խանէ վէ սայիր պա-ղը մահալլէրին միւհթէրէք օլտու-ղու, վէ տիւնքի կիւն էօյլէտէն սօն-րա վիրուտ իտէն պիր թէլէկրաֆ-տան հարիգին էլան տէվամ իթ-մէքտէ պուլունտուղու անլաշըլմըշ տուր։

— Ասիատա Պէյվէճիսթան իւլ-քեասընտա տախի գօլէրանընն չիտ-տէթլէ հիւքմ սիւրմէքտէ օլտու-ղու Էվրօբա զաղէթալարընտա օ-գունմուշ տուր։

— Կէչէն կիւն Գասբմբաշատա Ֆ-եաշընտա պիր չօճուգ, գաղաէն բէնէրէքտէն սօղաղա տիւշիւպ վէ-ֆաթ էյլէմիշ տիր։

— Թէքիրտաղը իլէ Մալկարա պէյնինտէ պիր էշգբեա չէթէսի զուհուր իթմիշ օլտուղու, վէ պուն-լարընն Պապա-էսքի թիւճճարընտան պիրիսինի տաղա աշբրրպ 3000 լիրա խէլաս ագճէսի մաթլուպ իթտիք-լերի մահալլինտէն Գօնսթանթինո-բօլիս զաղէթասընա եաղըրմըշ տուր։

ՈՒՐԼԱՏԱՆ ՄԷԹՈՒՊ

. . . Միւէլիֆ.

Շէվքէթլու Բատիշահը տիլ ա-կեահրմբզընն զէմանը սաղթանաթը մատէլէմնիշանը հաղրէթի խիլ-ֆէթբէնահիէրինտէ, բի՛ւր համա-օլաուն, պիր թագըմ նաէհլ քէսա-նը էյբբ-է միլլապէսսիլլէ մէէ-մուրիյեէթ արանբլմաեըպ, իլլա, ումուրու տէվլէթ ու միլլէթին միհ-վէրի լաեըգընտա ճերէեան ու տէ-վերանը արզուի սապիթի իլէ, պէ-հէր մէէմուրիյեէթին էհլ ու էր-պապբնը պուլուպ, իշ պաչընա կէ-չիրմէք ուսուլ ու գարտէյի սաա-տէթ հուսուլինէ, վիլաեէթիմիզճէ տահա զիհատէ թագվիյեէթ վէ է-հէմմիյեէթ վիրիլմէքտէ տիր։

Պունա տէյիլի ճէլիլ իսէ, իշթէ իպթիտայի չէրէֆի թէվճիհլէրին-տէն պէրու, թահթը գօմանտա վէ իտարէլէրինտէ պուլունան լիվա վէ գասապա վէ գարիյեէլերտէ տէվրի միթէմատիեանէ վէ թէֆթիշի միւ-տադգրգանէլերի սբրալարընտա, կէրեք տէվայիրի միլքիյէ վէ կէ-րեք ատիյեէճէ թավրը հալիմ վէ զիհնի սալիմլերի իլէ ֆիրլէն իճրա պուեուրտուզլարը թէտապիր ու ինթիզամաթը միւոթահսլնէլէրինի մէվմուգէն մէսմուիմիզ վէ մէչհու-տիմիզ պուլունան Այտըն միւսեէթի ճէլիլէսի վալիի ալիսի տէվլէթլու հաճի Նալիտ բաշա էֆէնտիմիզ իլէ պէրապէր, ատիյեէ միւֆէթթիշի լահրգը ֆազիլէթլու էօմէր Պէհ-ճէթ էֆէնտի հաղարաթը, վէ վի-լաեէթ աշար նազբրը վէ բօլես միւ-տիրի սաատէթլու էշրէֆ բաշա հազրէթլերի, վէ սայիր զէվաթը քիրամ, մահը հալին 10 ունճու չար-շէնպիհ ադշամը Իզմիրտէն Ուրլա լիմանընա միթէվէճճիհէն վարօրու մախսուս իլէ եաթսրատան սօնրա մուվասէլէթ, վէ օլ կիճէ լէնկէրէն-տաղը արամ ու խաթիրահաթ, վէ ֆերտասը բէնզէնպիհ կիւնիւ ա-լէսսապահ ճիւմլէթէն Ուրլա գա-սապասընը թէշրիֆ պուեուրտու-լար։ Թէնէֆֆիւս միւտէթլէրինէ սանիյեէ կէչմէքսիզին, վալիի ալիի միւշարիւնիլէյհ հազրէթլերի պաղը ումուրու միլքիյեէ, ինզբպաթիյեէ վէ նաֆիաեէ տայիր թէշէպպիւսա-թը խայրխահանէտէ պուլունտուգ-լարը միսիլու, միւֆէթթիշի միւշա-ուրիլէյհ տախի, վաղիֆէյի մուգատ-տէսէլերի մուճիպինճէ, պիտաեէթ մահքէմէսի քեաֆֆէյի տէֆաթիր ու էվրագընը արիզ ու ամիգ հատ-տէյի թէֆթիշ ու մուայէնէտէն կէչիրարքտէն սօնրա, թահրիրէն բէյտերբէյ թէպլիղ օլունմագ իւզ-ըէ, շիմալիկ սուրէթի շիֆահիյեէ-տէ թէնպիհաթ ու թէֆհիմաթը լազբմէեի, իգթիզա խտէնլէրէ, քէ-մալի աալ ու հագգանիյեէթ իլէ էյֆա, վէ իւչ կիւն սօնրա ելնէ վա-լիի միւշարիւէյհ իլէ պէրապէր Ֆօ-չեթէյն ճանիպինէ միւթէվէճճիհէն աղիմէթ պուեուրմուշլար տուր։

Պինապէրին, մուգատտէմէմիզէ իբինճի տէրէճէտէ իսպաթ օլմագ իչին, մէգբիր Ուրլա գազասընդն մահքէմէյի մէգբիրէ բէյիսի յա-հրգը մէբրէմէթլու էֆէնտի հազ-րէթլերի տախի, կէնտ կէրէեէ բանդը ֆօ-ֆրաչչը տարպը մէսէլինէ տա-պան տապանա գբատ օլարագ, եէմմի գուուտունտան պէբու, քի հէնուզ իչ այ տրը, քէնտիսինէ տէվր օ-լունան պիր թագըմ մէսալինի մու-ամթալէնին թահգբգաթ ու մու-հաքէմաթը իլէ ուղրաչմագտա, վէ միւթասբֆ պուլունտուգլարը ֆէ-թանէթի ֆբթրիյեէսի վէ խըլգաթը հազգանիյեէթբէրվէր իլէ, միւ-բաճաաթ խտէն հէր քէսին թէշէք-քիւրինի տավէթ իլլէմէքտէ օլտու-ղունու, վէ մահը հալին 17 ինճի չարշէնպիհ կիւնիւ իբինտի սուլ-ըընտա պիր, վէ 19 ունճու ճիւմաա կիւնիւ էօյլէտէն էվվէլ ալաֆրանկա սաաթ 3 վ 4 տէ տախի երինէ պիր տէֆա խաֆիֆճէ, անճագ սէտայի միւտհիշլէ, Ուրլատա զէլզէլէ վու-գու պուլտուղունու պէեան, վէ ի-լէրուտէ պաղէն իթայի մալիսմաթը միւհիմմէ իտճէկիմիտէ վատ իլլէ-բիմ։ Նոբէր.

25 յուլիս 1885, Ուրլա.

ԱՐՄԱՏԱՆԱՆ ՄԷԹՈՒՊ

. . . Խմբագիր,

Ներկայս ազգօգուտ լրագրոյդ մատակայ թիւերէն միոյն մէջ գե-տեղել շնորհելիդ խնդրելով, այս առթիւ կանխաւ մեր խորին շնոր-հակալութիւնը կը մատուցանեմ Ձեզ։

Ուրախութեամբ սրտի բնթերցայ Ձեր պատուական լրագրոյ 5532, 5535, 5536, 5537, և 5538 թուակիր թերթերն, յորս Կոչեան Պ. Խաչատրան և Պ. Փառոս-Ցոլակն, մեր՝ Արխանեան Մահտեսի Սահակ ազգայի ունեցած ընթացից նկատ-մամբ ասկէ առաջ պատուական լը-րագրոյդ միջոցաւ տուած տեղե-կութեան դէմ հրատարակեալ պա-տասխանագիրն ազդուապէս հեր-քած և մեր նամակի պարունակու-թիւնը ամբողջապէս հաստատած են յիշեալ Մենծ-Ազգային փառաւոր ։։։ կենսագրութենէն մի քանի գոր-ծերն միայն պատմելով։ Փոքր-Ար-մատացին բոլորն առ հասարակ հա-ըստահարեալ և զրկեալ լինելով յիշեալ մեծահաւատ Ազգայէն՝ ցարդ չէր կրցած մի բողոք կամ ճիչ բառ-նալ իւր իրաւանց դէմ եղած զբր-կանաց և հարստահարութեանց վե-րայ. այնպիսի զրկանքներ, որք փոքր-Արմատացւոյն ոյժերն գլացած և զնա մի մեռելատիպ վիճակի են-թարկած են։ Ցարգ բողոքելու ա-զատութիւնը չունէր. սակայն չեմ գիտեր թէ ի՞նչ բացառիկ պարա-գայ և կամ արտաքոյ կարգի պատ-ճառ համարձակութիւն է տուել նմա այսպէս՝ որ երկարատեւ լռու-թեան կապը խզելով՝ բողոք բար-ձած է այն ծանրացեալ բռնու-թեանց և զրկանաց դէմ։

Ցարգելի պարոնայց սոյն յայտա-բարութիւնք մի որոշ արտայայտու-թիւնք են մի անհատական գիտակ-ցութեան, որ կարի շուտ կրնան վերածուիլ հանրական գիտակցու-թեան։ Սոքա շարժումներ են, որ փոքր-Արմատացւոյն մեռելական թըմ-բրբութեան կենդանութեան նշան-ներն կը համարուին, վերջապէս ինչ որ այ բլլան, աւելի քան երբէք իւրեանց օգուտներն պիտի ունե-նան փոքր-Արմատացւոյն համար։ Ուստի խոնարհաբար կը շնորհաւո-րեմ և կ'ողջունեմ խանդավառ սի-րով մեր ազնիւ հայրենակից պա-րոնայց սոյն առաջին շարժումն և բողոքն, որ ընդդէմ անլուր և ան-օրինակ բռնութեանց և հարստահա-րութեանց դեղծեալ ազգասէր և նենդաւոր ազգային և անհուն շնոր-հակալութիւնս ու խորին երախտա-գիտութիւնս կը յայտնեմ նոցա, որք բարեհաճած են 'ի գիմաց նու-աստութեանս պատասխանել այն կարկառուն և ողբմելի պատասխա-նագրոյն, զոր ստորագրած էին հանրածանօթ ազգային մի քանի թ-ղ-թ-ղ-թ-ղ, դ-ե-ր-կ-ե-հ-ա-ր, «էյ-» և բա-ր-ե-կ-ա-մ ազգայներն։

Այժմ դամ բուն մեր ներկայ ա-սելիքին։ Ցարգելի պարոնայց հրա-տարակութիւնքն երբ հասան գիւ-ղըս՝ հանրածանօթ ազգն փոխա-նակ զգաստանալու և զգուշանալու, վերստին սկսաւ իւր սովորական շա-հատակուհեանց ձեռնարկել։ Կոչ-եան Պ. Խաչատրոսի քրոջ որդին նո-ցա սադրանօք և թելադրութեամբ դատաւորն գիւղս բերելով, Պ. Կոչ-եանի հայրենական ժառանգու-թիւնը, որ մի անգամ թէրէքէ ե-զած էր վեց ամիս առաջ, կրկին անգամ թէրէքէ ընել տուաւ։ Ինչ-պէս յայտնի է, Պ. Կոչեանն 'ի Պօ-լիս լինելով, նորա կինն դատաւոր-պաշտօնէէն 60 օր միջոց խնդրեց, որպէս զի այն երկրորդ թէրէքէի բաժանումներն և որոշումներն իւր ամուսնոյն զեկուցանելով՝ անկէ մի պատասխան ստանայ։ Ըստ այսմ խնդրանաց պաշտօնեայն վաթսուն օր միջոցն տուաւ. սակայն չեմ գի-տեր, թէ ի՞նչ թագուն նպատակ և կամ խորհուրդ ստիպեց մեծահրա-չակ ազգի կրտսեր որդին, Մահ-տեսի Խաչատրոն, որ տեղական կա-ռավարութեան վարչական ժողովոյ և միանգամայն գիւղիս Թաղ. խոր-հրդոյ անդամներէն է և մեացեալ շնորհունակ Թաղ. խորհրդոյ ան-դամ Ազգայներն, որ յիշատակեալ վաթսնօրեայ միջոցն բառնալով սա-դրբեցին և խրատեցին Պ. Կոչեանի քրոջ որդին զՊ. Գայուսան, որ սա եւս ստացած հրահանգի և պատ-ուէրի համաձայն Պ. Կոչեանի տու-նը մարդ չ'գտնուած մի պահուն բա-ւական բարձր որմերէ վեր սողալէ և մի քանի փակեալ դռներ տապա-րով և փայտատով խորտակելէ վերջ տունը գտնուած անտուկ և դարակ-ներու մէջ եղած կահկարասին իւր տունը կրեց։ Սոյն ասպատակու-թեան միջոցին մի քանի բարեսիրտ մարդիկ բողոքեցին այս ղեղծմանց և ապօրինութեանց դէմ, սակայն ձայներնին լսելի չբլլալէ զատ, քիչ մնաց որ մի քանի սև զրպարտու-թիւնք ալ նոցա վերայ բառնալով կառավարութեան մատնէին զանոնք շնորհունակ ադա և Թաղ. խորհրդոյ անդամ ազգայներն, բայց մեզ ան-ծանօթ մի պարագայ կամ մի պատ-ճառ յետաձգեց զայս խորհուրդ մատնութեան։ (Տէվ-դ)

ԳԱԼԻԼԻԹԱՏԱՆ ՄԷԹՈՒՊ

(5566 Ն-Ի-Ս-Ի-Ն Դ-Ի-Ր-Ա-Ն)

Թէեւ սոյն ներկայ յօդուածս փոքր ինչ երկարեցաւ, բայց լաւ-գոյն և շատ յարմար եմ համարում յիշել այս տեղ և մի հին և անց-եալ դէպք։ Ցուսամ թէ՝ . . . խմ-բագիր, ներողամիտ կը լինիք սոյն ակամայ երկարաձգութեանս։

Անշուշտ պիտի յիշեն շատեր ըն-թերցողներից՝ թէ մի ժամանակ մեր ազգային բոլոր լրագիրներն ազգա-սիրական բուռն զգացմամբ ոգևոր-ուած ու զինուած, օդն էին թըն-դացնում և հազար ու մէկ գոռում գոչումներով աշխարհ ամենայն դը-ղրդում։ Ի՞նչ էին այդ ուրախու-թեան աղաղակներն, ի՞նչ էին այդ խլացուցիչ արձագանգ, Հայ պատ-գամաւորներ, Վեհաժողով, Պերլին, Հայոց ինքնիշխանութիւն, Հա-յոց . . . ութիւն . . . ։

Ի՞նչ մի օգուտ բերեցին Հային Պերլինի Վեհաժողովի Հայ պատ-գամաւորներն բաց ի Ղասէ։ Ի՞նչ էք կարծում «Մշակի» խմբագիր Պ. Գրիգոր Արծրունու ասածին նման՝ իմ պատուելի, սիրելի, փարելի, բայց միևնոյն ժամանակ ասելի ան-ձեր, միթէ լաւագոյն չէ՞ր լինէր որ փոխանակ այնքան հեռաւոր երկիր-ներ գիմելու, և այնքան ունայն ծախսեր անելու, գիմէին ուղղակի նոյն իսկ մեր Օգոստափառ և Բա-րեբնամ Սուլթանին և խնդրէին մեծանաւորագոյն Նորին Վեհափա-ռութեան ամենաբարձր հովանաւո-րութիւնն և իրանք իրանց յանձ-նէին Կայսերական մեծութեան բար-ձրը թեւերի և խնամոց ներքոյ։ Այս հաստատ եմ, որ այն ժամա-նակ Հայ ազգութիւնն աւելի լաւ, աւելի փայլուն, և աւելի ապահով վիճակ կարող էր ունենալ՝ քան որ ունեցաւ։ Երանի՜ թէ անցեալով խրատուէինք. . .

Մի կարնեցի, Սարգիս Ցովհան-նէսեան անունով, բաղդի բերմամբ, Կալկաթայի հիւանդանոցում վեր էր ինկել, նա այժմ իւր առողջու-թիւնը գտել և հիւանդանոցից դուրս է եկել։ Սա պատմում է, թէ երբ Խարդում պայարման վ-ճակումն էր, այդ միջոցին ինչ գտանվում է եղեր Ֆիւրտիվ-նում։ Պատմում է դարձեալ թէ մի գիշեր ապստամբ Արապներ յան-կարծ յարձակվեցան չուկան և Քը-րիստոնեայների տուքանների դը-ներն ամենայն կատաղութեամբ կոտրատելով գտնուած ապրանքն ու փողեր բոլորն էլ յափշտակեցին և իւրեանց մէջ բաժնեցին։ Իսկ ի-րանց ուժի բռնելով տանում են Մէհէյ՝ Մահմէտ Ահմէտի մօտ, որը լսելով նոցա իւր կրօնն ընդունել-նին, պահում է իւր քով ամբողջ վեց ամիս։ Պ. Սարգիս տեսնելով թէ այս դառն կեանքին վերջ չպի-տի լինի, մի Ցոյն վաճառականի հետ խօսքն մէկ արած գիշերանց փախչում են Պ-հրը ը-ը-լ և Թ-ի-ր Սէլ-ի ճանապարհով չորս ամսից հասնում են Ջանկիպար ամենա-դառն նեղութիւններով, ուր տե-ղից, տեղական Սուլթանի օգնու-թեամբ գալիս են Հնդկաստան։

Պոլսոյ լրագրաց մէջ ցաւօք սրտի կարդացի Մեծ. Յակոբ էֆ. Աղէկուկեանի մահուան դառն լուրն։ Հանգուցեալն արդարեւ Ռուսոս-թոյի ուսումնասէր և ազգասէր ե-րիտասարդներից մին էր, որը ա-ջակցում էր ամենայն անձնուիրու-թեամբ իւր մտերիմ Մեծ. Դէրգ-էֆ. Նուշանեանի հետ ուսումնա-րանական և ամենայն մի օգտակար և ազգօգուտ գործում։ Ս. Խաչ-թաղի Յիսուսեան ազգային Երկսեռ ուսումնարաններն անչուշտ ողբա-ցին իւրեանց մեծ կորստի վերայ։ Ուսանողք պարտին իւրեանց յա-ռաջդիմութիւնն այդ երկու ազ-գային ուսումնասէր բարերարնե-րին։ Թող մխիթարիչ Ս. հոգին մը-խիթարէ բարեյիշատակ հանգուց-եալի բոլոր ազգականներն ու բա-րեկամներ։

Իզմիրի Առաջնորդ Գեր. Մելքի-սեդեկ սրբազանի Կաթողիկոսական ընտրութիւնն շնորհաւորում եմ՝ եթէ հաստատուած է Ռուսաց Վեհ. կայսեր կողմից։

Սսոյ Մկրտիչ Կաթողիկոսի կող-մից, մի Մկրտիչ անուն Եպիսկոպոս և մի Սարկաւագ եկել են Կալկա-թա նուիրակութեան պաշտօնով։ Եպիսկոպոսն շարաթն մի անգամ խօսում է լաւ քարոզներ։

Երանի՜ թէ մեր օտարայած Հայ եղբայրներն սիրով դառնային իւր-եանց մայրենի եկեղեցւոյ գիրկն, և այն փողերն որ ձգում են օտարի գանձանակում, ձգէին իւրեանց ե-կեղեցւոյ գանձանակում. . ։

(Տէվ-դ)

94. ԱՀՎԱԼԸ ՍԻՊԷՐԻԱ

—o—

ԻՒՋ ՖԻՐԱՐԻԼԷՐ ՎԱԳՐԱՕՐ

—

31.

Օլ կիճէեի ուլգուսուղ կէչիրտիրտէն սօնրա, իւչիւ տախի աթէչին պաշընտա, տիհանլարրն աշրպ հիչ պիր չէյ սէօղլէմէքսիզին օթուրմադտա իտիլէր. պատէհու Եէկօր իլէ Մ. Լաֆլէօր գրղաղրն իզինի թուրթարադ կիթմէկէ պաշլատրդլարը կիպի, Եէկօրուն քէօբէկի տախի, մէգքիւր իզլուղէրինտէ հավլաեարադ գօչուպ գօչուպ իլէրուլէտիրտէն սօնրա, կէրի տէօնիւպ կէլմէքտէ, վէ արգասը սրրա տէվամ իտիպ կիթմէլէրինի անլաթարրմադտա իտի։

—Պու քէօբէկին տէլալէթի սայէսինտէ պիզ անլէրի պուլապիլէճէկիզ տիր, տէտի Մ. Լաֆլէօր։

—Ինչարալահ, էօյլէ օլմասընը պէն տախի մէէմուլ իթմէքտէյիմ, տէտի Եէկօր, ֆադաթ, մէկէրչի գուլիպէեի թէրք իտէպիլիրմիւիզ, ճճապա Եէրմադը տախի պէրապէր ալարադ, Անատիր քէօրֆէզինէ տօղրու իլէրուլէսէք, Նատէժ իլէ Լատիսլասը պուլապիլիրմիյիզ։

—Իյի էմմա, հէնուզ պիզիմ դըզագլարտա կէլիպ չըղմասըլար, տէյի ճէվապ վիրտի Եէրմադ, ճճլըգտան էօլսէմ տախի օնլարտան հիչ պիրինէ էլիմի թօղունտուրմամ։ Ֆադաթ, եալընդը շունու պլամէքլիկի մէրադ իտերիմքի, սիզ պունլարը ներկ տէն կէթիրտինիզ, էկէր պունու սէօյլէր իսէնիզ, մէնիմն օղուրում։

—Բէք ալճա հայտէ սէօյլէեէյիմ, քի պէյքի իզհարը նէֆրէթ իթմէքլիքտէն վաղ կէչէրսինիզ տէտի եէկօր։

Բասթ կէլա պուլմուշ օլտուգլարը պալէնա կէմիսինի մէրդումա նադէ իյլէտի։

—Տիմէքտիր քի, մէգքիւր կէմինէն մալլէրի գուրթարըլմալը տըր... ճճապա իսմի նէ իմիշ, տէտի Եէրմադ։

—Պիլէմէեօրում։

—Հէր շէյտէն էվվէլ անը անլամադլըղընը իդթիդա իտէր իտի, հէր նէ հալ իսէ, պէն անը անլարըմ, վէ լաղմ կէլէն մալիւմաթ վէ իյղահաթ տէֆթէրինիտէ թանղիմ իտերիմ, չունքի, հիւքիւմէթիմիզ թարաֆրնտան, պիր տերէճէեէ գատար, կէմի սահիպլէրինին զարարլարը վիրիլիր..., զիրա, միւմքին օլտուղու թագտիրտէ, եա Նիժնի-Գօլիմաք վէ եախօտ Օսթրօվայէէ բանայիրինտէ, հէր նէ քի վար իսէ սաթըլըր... հալ պու քի պիզ պունու եաբամաերդ իհթիմալտէն տէկիլ տիր, բէք բէք պիզիմ եաբամպիլէճէկիմիզ, իշիմիզէ, եարաեաճագ չէյլէրտէն, միգտարի քիճայէտէ ալմագլըդ տըր։

—Տիմէք տիր քի, իդթիդա իտէնլէրի ալմագլըղա բույի մուվաֆագադթ իպրաղ էյլէմէքտէսինիզ, էօյլէ՞ մի։

—Շիւրէսի՛զ։

—Արթըգ քէյֆինիզ նասըլ իսթէր իսէ, էօյլէ եարընբղտա, պիզ կէլէնէ գատար պուրաեր աճլըգտան էօլմէքսիզին պէքլէյինիզ, տէտի, Եէկօր։

Եէրմադ էօյլէ իլթիֆաթլարտան միւթէէսիր օլուր ատէմիէրտէն օլմատըղընտան, ասլա էհէմմիյէթ վիրմէքսիզին եիւզիւնիւ չէվիրի վիրտի։

Պատէհու Եէկօր իլէ Մ. Լաֆլէօր, վապ էօնլէրինտէն կիթմէքտէ օլտուղու հալտէ եօլա ըէվան օլտուլար։ Վէ խայրիճէ կիթմիքտէն սօնրա, ադշամ օլուպ կիճէ պաստրդտա, աչրգտա վէ էօյլէ պիր շիտէթի սօուգտա, գարլար իւզերինտէ տէվրիլիպ եաթարադ, բահաթ իյլէտիլէր։

Վէ ֆերտասը կիւնիւ պիր չօգ տերէլէր թէբէլէր աչարադ, վէ եիւղէրճէ սէնէյէրտէն պէրու երիմէմիշ օլան պուղլարը իչէրինտէն կէչէրէք, Զաուսք քէօրֆէզինէ վասըլ օլտուլար։

Վապ տայիմա էօնտէն եիւրիւմէքտէ օլտուղու հալտէ, դըզադրն իզինի թուրթուպ կիթմէքտէ իքէն, պազը նէպաթաթա թէստիւֆ իթմէկէ պաշլատըլար։

Շէտիտ սուրէթտէ շարդ ըիւգկեարը էսմէքտէ օլուպ, վէ բույի ասիման իսէ պէրրադ պիր հալտէ իտի. էօյլէ վադթի օլտուգտա ղաչէթլէ կիւզէլ վէ ղայէթլէ շայեանը արզու վէ մէրադ պիր ալճամէթի սէմավիյեէ զուհուրա կէլէրէք, պիթթա պի նազարը տիզդաթլարընը տավէթ իյլէտի, չէօյլէ քի, պիր պիրինէ պիր էլեեիմ սաղմա իլէ պիրէշիչ օլտուղու թադտիրտէ, կիւնէյին էթրաֆընտա, տահա զիճատէ բարլադ վէ քէսկին բէնքտէ օլարադ տէօրթ թանէ տահա կիւնէշ կէօրիւնմէկէ պաշլատըղընը, վէ պիր էլեչիմ սաղմատա (Ծիրանի գոտի), տիւզիւկիւնէ, եանի թավան տուրուշունատա (հորիզոնական) պուլունտուղունու, վէ պու էլեչիմ սաղմանըն, ասըլ կիւնէշ իլէ տիկեր սահիհ օլմաեան տէօրթ կիւնէշին ադրասընտա օլտուղունու, վէ քէզալիք մէզքիւր էլեչիմ սաղմանըն իքի թարաֆընտան, եօգարտան աչաղը տօղրուլուղունա, եանի հեր վադրթ կէօրմէքտէ օլտուղումուզ թարզտա իքի էլեչիմ սաղմա տահա զուհուր իյլէտիկինի, վէ էվվէլքի էլեչիմ սաղմանըն բէնքլէրի բէք բարլադ օլտուգլարը հալտէ, պու սօնրաքիկէրին տունուդ պիր հալտէ օլտուգլարընը, վէ պու ալէամէթի սէմավիյեէնին իքի սաաթ տէվամ իտիպ գալտըղընը, վէ պատէհուտա հասըլ օլան պիր բիւզկեար իւզերինէ եավաչ եավաչ մահվ օլտուղունու, վէ օնտան սօնրատա դար եաղմաեա պաշլատըղընը կէօրտիւէր։

Եէկօր իլէ Մ. Լաֆլէօր, մէգքիւր ալէամէթի սէմավիյեէի կէօրտիւքէրինտէն տօլաեը կէրչի չօղ մէճմուն օլտուլար իսէտէ, գար եաղմաեա պաշլատըղընը կէօրտիւքտէ տախի բէք մահզուն օրմաեա պաշլատըլար, չունքի թուրթուպ կիթմէքտէ օլտուղլարը իղլէրի դայպ իթրէքլիկէ մէճպուր օլաճադ իտիլէր, ֆադաթ, պէրէքէթ վէրսին քի, Վապ էօնլէրինէ տիշէրէք օլ հալտէ տախի, էվվելէրի ճիւղիւճէ շաշըրտրդտան սօնրա, քէնտի սէվգը թապիսի սայէսինտէ ելնէ ըէհպէրլիկէ տէվամ պաշլատը։

Վէ բօլիս միւտիրի Եէրմանքակէ-լինտիքտէ, Եէկօրտան ալմըշ օլտուղու թարիֆ իւզրէ կիտիպ պալէնա կէմիսինի դօլայճա պուլտու, վէ էվվել էմիրտէ իսմինին նէ օրմասընը անլամագլըղը միւրատ իյլէտի, վէ, «Հիւկօ վէ Մարիա» օրմասընը անլատը, վէ զաթէն Եէկօրուն կէօթիւրմիշ օլտուղու Թէվրաթը Շէրիֆէն տէ պիրինճի վէ իքինճի գարտանլարրն իսիմէրինի էօյրէնմիշ օլտուղունտան, մէգքիւր կէմիտէ հէր նէքի վար իսէ եաղըպ պիր տէֆթէր թէրթիպ էյլէտի, վէ պատէհու եիւքտէ խաֆիֆ հէր նէքի վար իսէ, պիր չօգ տէֆա կիտիպ կէլէրէք գուլիպէեէ թաչրմաեա պաշլատը,

Պիրտէ պիր ադշամլաերն օթուզ իքի թանէ քէօբէքլէր չէքմէքտէ օլան գըզագլարը գարլարրն պուղլարընը իւզերլէրինտէն պիր բաթըրտը չրգարարադ, իքի գըզագճըլար, կիթմիշ օլտուղլարը մահէլլտէն ավտէթ իթտիլէր։ Եէրմադ պունլարը կէօրիւնճէ, սէվինմէկէ պաշլատը, չունքի Եէկօրտա օրատա օլմատըղընտան, իսթէտիկի կիպի, վէ տահատա դօլայ սուրէթտէ մէրդումանտէն պիրինի գանտըրրպ պէրապէր ալարադ, կէրի տէօնիւպ կիտէպիլէճէկինի տիւչիւնմէքտէ իտի, վէ եալընդը պիր չէ.; իչին եանի ֆիրարիլերիտէ թուրթուպ Ռուսիաեա պիրիքտէ կէօթիւրէմէեէճէկի իչին էսէֆ իյլէմէքտէ իտի իսէտէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, պիր քէրրէ, Ռուսիա հիւքիւմէթի պուլունան պիր մահէլլէ վասըլ օլուր օլմազ խապէր վիրիպ արգալարընտան ատէմ չրգարթտրրարադ թուրթուրմադլըղը տախի գուրուպ նիյեէթ իյլէմէքտէ իտի։

Վէ Եէրմադտա մէրդումարա, Նատէժ իլէ Լատիսլասըն աչրրմասընը վէ Եէկօր իլէ Մ. Լաֆլէօրուն տէ արգալարընտան կիթմիշ օլմալարընը իսթէտիկի սուրէթտէ նադլ իտիպ, վէ ավտէթլէրինէ տայիր հիչ պիր իւմիտ պուլունմատըղընը կէօսթերտիկինտէն, կէրչի թէրք իտիպ կէրի տէօնմէքլիկէ իսքեաթ օլտուլար իսէտէ, քէօբէքլէրին եօրկունլուգ ալմալարը սէպէպինէ մէպնի, իչ տէօրթ կիւն պէքլէմէքլիկտտէ թէբլիֆ իյլէտիլէր։

Եէրմադ արթըդ միւրատընա էրեճէք տիր էմէլինտէ պուլունտուղունտան, պէքլէեէճէքլէրի իչ տէօրթ կիւնիւ պօչա կէչիրմէյիպ, պիր ֆայիտէ չըդարմադլըղը տիւշինտիւ, վէ գրզագլարտան պիրինէ պիր գաչար քէօբէք գօչտուրադ, վէ հեր սէֆիերտէ մէգքիւր քէօբէքլէրի տէկիշթիրէք, պալէնա կէմիսինտէ, եիւքտէ խաֆիֆ վէ պահատա աղը օլուպ, վէ ալէխուսուս պարութ վէ սիպահա տայիր օլան շէյլերի, իյերուտէ սաթմադիւզրէ, եիւքլէտիպ, թաչրմաեա պաշլատը, վէ պատէհու, Եէկօրուն արզուսունտան օլուպտա իճրասընա մուվաֆֆագ օլմատըղր պիր ինսանիյեէթ վաղիֆէսինիտէ իֆա պիրլէ, կէմիտէքի ինսան քէմիքլէրինի թօքլաեարադ, կէօթիւրուպ, քէնտի էվլատրընն եանընտա տէֆն իյլէտի։ (Տէլ-Ֆ)

ԻԲԻ ԳԱԲՈՒ ԵՕԼՏԱՇԼԱՐ

—

Պու նամ իլէ վէ Դուրպան Ցովսէֆ էֆէնտի թէէլիֆի օլարադ, պու կիւնլէրտէ մէյտանա չրգան ղաեէթ լաթիֆ վէ էյլէնճէլի հիքեայէնին շիմտիկի հալ հաֆթատա պիր ճուղի թապ ու նէչը օլունուպ քիթապճըլարտա վէ սաթրճըլար եէտիյլէ ֆիւրուխթ օլունմադտա տրը։

7 ինճի վէ 8 ինճի ճիւղիւ չրգմըշ տրը։

—o—

ԱՌԱՋԻՆ ԴԻՐՔ

ԳԱՂՂԻԱՐԵՆԷ Ի ՀԱՅ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ի ՊԻՏՈ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

—

ԳՕՐԻՆԵԱՑ

Ռ. Ֆ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

—

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ (Աբովեան)

Կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով ի դէն 4 դահեկան։ Կեդրոնատեղին է Արմենան տպարան, Յակոբեան խան թիւ 13։

—o—

ՏՕՆԱԿԱՐԳ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

—

Հրատարակեաց

ՍԱՀԱԿ Ա. ԽԱՆՃԵԱՆ

Վաւերացմամբ Ազգ. Կրօն. Ժողովոյ։

Պու տէֆթա Գալֆֆեան Տպարանընտա կիւզելէճէ թապ օլունարադ, բունիմայի զուհուր օլմուշ տուր, վէ ճիլտլէնմիշ օլտուղու, վէ 360 սահիֆէտէն իպարէթ պուլունտուղու հալտէ, եալընընդ 10 արղուրուշա սաթըլմադտա տրը։

—o—

ՄԱՆՈՒԷԼ Կ. ՄԻՐԱԽՈՐԵԱՆ

—

ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՀԱՅԱԲՆԱԿ ԳԱԻԱՌՍ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏԱՃԿԱՍՏԱՆԻ

—

ՏԵՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆԲ

ՍԱՐԷՆ ԵՒ ԶՈՐԷՆ, ՀՆԷՆ ԵՒ ՆՈՐԷՆ

ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏՆՈՑ

—

ՄԱՍՆԲ.

Հայաբնակ գաւառաց ընդհանուր նկարագրութիւն, տեղեկագրութիւն, աշխարհագրութիւն, վիճակագրութիւն, հնագրութիւն, նորագրութիւն, պատմագրութիւն, նաւանդագրութիւն, հասատատութիւն, կենագրութիւն, կենսագրութիւն, սրբագրութիւն, եւ այլ նիւթեր պարունակող Ազգ. գործ մի է, խիստ կարեւոր եւ հետաքրքրական, գրուած շրջահայեաց տեսութեամբ, նոր ոճով եւ նոր ուղղութեամբ, արժանի ամեն հայու վերծանութեան։

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով, նոյնպէս Պահճէ-գափու Ջրավաճառ Պողոս եւ Յակոբ աղաներուն խանութը։ Գին 10 դահեկանի։

Դպրոցաց համար զեղչ կը լինի։

—o—

ԿԻԼԻՏԷՍԹԷԻ ՄՈՒՀԱՐՐԷՍԹԸ.

ՐԷՍՄԻՑԵԼ ՎԷ ԴԱՅՐԻ ՐԷՍՄԻՑԵԼ

—

ՊԱՂՐ ՍԱԼԻՍ

ԷՍԷՐԻ ՄԻՀԷՐԻ

Էսէրի մէգքիւր, քիթապէթի Օսմանիէէնին շիմտիքի շյմէսի, վէ Տէվլէթի Ա-լիյէէնին ուսուլ ու նիզամաթը սախիրլսի իւզրէ Թանզիմ իտիլմիշ, վէ ըիւգա, վէ տիվանի, վէ Թալիյգ խաթթարըյա եազըմըշ պիր Թագըմ տէյն, վէ իպրա, վէ վէքեալէթ, վէ քէֆալէթ սէնէտլերի, վէ իլմու խապէրլեր, վէ էնվայի արզուհալէր իլէ բրօթէսթօ, վէ սեքվէսթրօ խաթիտալերի, վէ կէօնակէօն թէզբէրէ վէ թահրիրաթլարը համի օրմաղլա, Էրմէնի քիթապճըլարընն քեֆֆիֆսինտէ վէ սուճու Պողոս վէ Յակոբ աղալար նէզտինտէ 6 պուչուգ զուրուշ ֆիյ իլէ սաթըլմադտա տրը։

—o—

ԸՆԹԵՐՑԱԲԱՆ

Կ—Ս

ՍԻՐՈՒՆ ԶԲՕՍԱԲԱՆ

ՄԱՆԿԱՆՑ ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔԸ

36 գեղեցիկ պատկերներով զարդարուած

Սոյն դասագիրքը ասկից առաջ հրատարակեալ Բերական կամ Մանկանց գրքին Բ- մասն է, և կը պարունակէ մանկական երգեր, կարճ հատուածներ, առածներ, առակներ և փոքր պատմութիւններ։

Գինն 2 դահեկան

Կը վաճառի Մարգարեան գրատունը, Մծբնայ փողոց։ Դպրոցաց համար 0/0 41 զեղչ կը լինի։

—o—

INJECTION AU MATICO

de GRIMAULT et Cie

Pharmaciens à PARIS

Բարիստէ Վիվիէն սօգաղընտա 8 նիւմէրօ իլէ մուրագգամ մաղազատա մուգիմ Կրիմէլ վէ Գուիմանեասընրն, Բէբու մէմալէքինտէ հասրլ օլան Մաթիքօ աղաէր եաբրազարրնտան Թէրթիպ իթմիշ օլտուղու իչպու չիրինկա սուեու, պիր գաչ սէնէ զարֆընտա տիւնեանրն հէր Թարաֆընտա քէսպի չէօհրէթ իյլէմիշ տիր։ Պու իլաճ էն չէտիտ ազընթրլարը (էքզիման) ազ վագրթ զարֆընտա էյի իտէր։

Բարիստէ Վիվիէն սօգաղընտա 8 նումէրօ իլէ մուրագգամ մաղազատա վէ սայիր մեշհուր էճզահանէլէրտէ պուլունհուր.

D

VIN DE PEPTONE

CHAPOTEAUT

ԳԻՆԻ ՇԱԳՕԹՕՅԻ

Կերակուրները սամսքսային հիւթի զօրութեամբ մի մասնաւոր նիւթի կը վերարուին որ բէրթօնկը կոչուի և որ արեան մէջ անցնելով մարմնոյ այլ և այլ մասունքը անընդհատ վերակազմելու կը ծառայէ. ուստի եթէ ստամքը հիւանդ լինի, սա ամենակարեւոր գործողութիւնը չի կատարէ հանելու ոյժն ու զօրութիւնը չը պիտի ունենայ բնականաբար. տոր համար Մ. շոբօթօ բէբսինի միջոցաւ բէբթօնի վերահեալ եղի մասվ նոյն իսկ ստամքսի ուղղակի գործողութենէն արտաղրեալին նման մի բէբթօն ձեռք բերած է որով կրնան մնունդ առնուլ շատ ծանր և քոլրոլին մարսողութենէ զուրկ ստամքս ունեցող հիւանդներ, ինչպէս են անարիւնք, հիւծեալք, ապաքինեալք, և զանազան պատճառներով տկարացած անձինք. ասկէց զատ կրնայ նաեւ դայոց աճումը զիւրացնել և ծերոց ալ մնունդ մատակարարել.

CHAPOTEAUT Pharmacien, 8, rue Vivienne, PARIS

Et dans les principales Pharmacie.

MIGRAINES, MAUX DE TETE

GUARANA

Բարիստէ մուգիմ էճզաճը կրինօլ վէ Գուիմանեասընրն Թէրթիպ իթմիշ օլտուղու Գուարանա նամ իլաճ Թօղունան պիր բաբէթ, պիր աղ շէբէրլի սու իլէ. տէ էրտիլիպ իչիլտիքտէ, Միկրէն տէնիլէն պաշ աղրըսընը, վէ ոթնիր աղրըսընը, վէ սայիր էնչէտիա պաշ աղրըսընրն տէֆ իտէր։ Սանճը, խճալ, վէ ամէնի տախի բէք ֆայիտէլի տիր։ Ամիսն վէ պրամիթ կիպի զաչլըղ վիրինի մուալիճէլէր եէրինէ պու մուալիճէ պուլ լանըլա տահա էյի տիր, վէ հէմտէ զանը պիր եէրէ ճէմ իթտիրմէզ։ Հէր պիր գութուտա 12 բաբէթ պուլունուպ, իւզերինտէ տարի Կրիմօլ վէ Գուիմանեասընրն իմզասը վարտրը։

Բարիստէ Վիվիէն սօգաղընտա 8 նումէրօ իլէ մուրագգամ մաղազատա վէ սայիր մեշհուր էճզահանէլէրտէ պուլունուր.

F

VIN & SIROP DE DUSART

Au Lactophosphate de Chaux.

Տիւնեատա պուլունան վէ էն զիեատէ չէօհրէթլուար օլան հէքիմէրին թէճրիպէլէրիյլէ անլաշըրմը տրը քի, Տիւզար Շարապընտա վէ Շուրուպունտա, լաքթօֆոսֆոթ տը չօ Նամ էճզանին էրիմիշ հալտէ պուլունմասը, վիճուտի ինսան իչին, հէր վագրթ վէ հէր սինտէ միֆիտ օլմադտա տրը։

Պունլար ըհտիյիլ զատընդար խթիմալ լթտիքլէ բինտէ, մասուլարը զիճուտինին պիւյիւմէսինէ գօբայլըգ վիրէճէքլէրի չէ օյլէ տուրսուն, մէգքիւր հալտէ օլտուղլարը վագրթտա զուհուրա կէլմէքտէ օլան իւթիֆրարարրն վէ էմմարլէրինին տէֆթէրինին տախի մուճիպ ալուրլար, վէ պունլարը սիւատնալար իչտիքլէրինտէ, սիտլէրի քէսպի գուվվէթ իյլէսիքտէն պաշգա, սիւտ վիրտիքլերի չօճուգլարտա իսհալա վէ տիեարէեէ միւպթէլա օլմադլըգ գօրգուսունտա պուլունմադլար, վէ տիր չըգարտրգլարընտա աղրը սըզը վէ դահվէթ չէքմէզլէր, վէ ինիրլերի չէքիլմէզլէր։ Վէ պու մուալիճէլէր, սրադա, սօկուն, զայֆի, մէհալբդ, վէ պօյնունտա պօղաղընտա ուրրար վէ եարարար բէյտա օլան չօճուգլարա վիրիրտիկինտէ, բէք շադ մէնֆաաթ կէօրիւլէճէկինտէ շիրհէ եադ տուր։

Մէգքիւր մուալիճէ եի, սինինի սրմը օլուպ, վէ գանլարը դայիֆիէնմիշ օլան, վէ միտէ պօղուգլուդուա միւպթէլա, վէ բէք եօրիուն պրայիֆէնմիշ տուրմէր իթիմալ իթտիքլերինտէ, եէնիտէն քէսպի սրհհէթ վէ գուվվէթ իյլէմէքտէ տիրլեր։

Կէօքիա իլլէթինէ միտթէյա օլանլար իչին տախի բէք իյի տիր. չունքի, ադ ճիկէրտէ գանլարրն ճէվէլանրնա դայրէթ վիրիպ, վէ պինանէն ալչհ քէյֆիսիզէտէ քէսպի գուվվէթ իթտիրիր։

Վէլհասիլ, իչպու Տիւզար Շարապը վէ Շուրուպու, իշթահ աչրպ վէ հազմի թասամը իլէրու կէօթուրէճէկինտէն, քէմիքլեր, էրիլեր, վէ գանլար, նիզամընտա քէնտի թէչէքքիւրլերինէ տէվամ իտէրլեր։

Պու մուալիճէ պուլունուր Փարիստէ Վիվիէն սօգաղընտա 8 նումէրօլու էճզահանէտէ, վէ սայիր նամտար էճզահանէլէրտէ։

A. C.

G